

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การประเมินโครงการธนาคารขยะรีไซเคิล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
ชื่อและนามสกุล นางประทุม จำปาน้อย
แขนงวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. สมคิด พรหมจู้
2. อาจารย์ ดร. นลินี ฦ นคร

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2556

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุพักตร์ พิบูลย์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมคิด พรหมจู้)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. นลินี ฦ นคร)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การประเมินโครงการธนาคารขยะรีไซเคิลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

ผู้วิจัย นางประทุม จำปาน้อย รหัสนักศึกษา 2492500687 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(การประเมินการศึกษา) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร. สมคิด พรหมจ้อย
(2) อาจารย์ ดร. นลินี ณ นคร **ปีการศึกษา** 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินความพร้อมของปัจจัยเบื้องต้น
(2) ประเมินความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินงาน และ (3) ประเมินผลผลิตของโครงการ
ธนาคารขยะรีไซเคิลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 33 คน ครูผู้รับผิดชอบ
โครงการ จำนวน 33 คน นักเรียนที่เป็นคณะกรรมการ จำนวน 165 คน นักเรียนที่เป็นสมาชิก
จำนวน 165 คน และผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นคณะกรรมการ จำนวน 165 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือก
แบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบบันทึกข้อมูล การวิเคราะห์
ข้อมูลใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า (1) ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ ซึ่งประกอบด้วยบุคลากร
งบประมาณ สื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยี พบว่า ด้านงบประมาณ สื่อ อุปกรณ์และเทคโนโลยี มี
ความพร้อมผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนด้านบุคลากรไม่พร้อมเนื่องจากบุคลากรมีไม่เพียงพอเพราะ
มีภาระงานประจำและงานอื่นมาก (2) ด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการประกอบด้วย การ
รับสมัครคณะทำงาน การประชุมคณะทำงาน การประชาสัมพันธ์ การให้บริการของธนาคารขยะ
และการประเมินกิจกรรม โดยภาพรวม พบว่า การปฏิบัติมีความเหมาะสมระดับมากผ่านเกณฑ์การ
ประเมิน และ (3) ด้านผลผลิตของโครงการ โดยภาพรวมพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมที่สะท้อนถึง
จิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสามารถนำขยะกลับมาใช้ใหม่ จำนวนปริมาณขยะลดลง
ผลตอบแทนจากธนาคารขยะรีไซเคิลสามารถนำไปจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการศึกษาและกิจกรรม
อาหารกลางวันของโรงเรียน โรงเรียนสะอาดปลอดภัย มีสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น นักเรียนทิ้งขยะเป็นที่
คัดแยกขยะก่อนทิ้งลงถัง สร้างนิสัยการออมเงินและรู้จักทำบัญชีค่าใช้จ่าย นักเรียนมีรายได้จาก
การขายขยะรีไซเคิล การดำเนินโครงการสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ชุมชน นักเรียนที่เป็น
กรรมการและผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการธนาคารขยะรีไซเคิลอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ การประเมินโครงการ ธนาคารขยะรีไซเคิล ประถมศึกษา

Thesis title: An Evaluation of the Recycled Garbage Bank Project in Schools under the Office of Khon Kaen Primary Education Service Area 1

Researcher: Mrs. Prathum Champanui; **ID:** 2492500687;

Degree: Master of Education (Educational Evaluation);

Thesis advisors: (1) Dr. Somkid Promjuj, Associate Professor;

(2) Dr. Nalinee Na Nakorn; **Academic year:** 2012

Abstract

The objectives of this research were (1) to evaluate the readiness of input factors; (2) to evaluate the appropriateness of the process; and (3) to evaluate the outpus of the Recycled Garbage Bank Project of schools under the Office of Khon Kaen Primary Education Service Area 1.

The research sample consisted of 33 school administrators, 33 teachers in charge of the Project; 165 students who were Project Committee members; 165 students who were Project members; and 165 parents of students who were Project Committee members, all of which were purposively selected. The employed research instruments were a questionnaire and a data recording form. Data were analyzed using the percentage, mean, and standard deviation.

Research findings showed that (1) regarding the Project's input factors comprising the personnel, budget, media, and materials and technology, it was found that the budget, media, materials and technology were ready and passed the evaluation criteria; while the personnel were not ready because of insufficiency of the personnel for the Project due to the fact that the existing personnel had heavy regular and additional workloads; (2) regarding the Project's operational process comprising the recruitment of the working group, the meeting of the working group, the public relations, the service provision of the garbage bank, and the evaluation of activities, it was found that the practice as a whole was highly appropriate and passed the evaluation criteria; and (3) regarding the Project's outputs, it was found that, as a whole, the students had behaviors reflecting their awareness of environment conservation and could make recycled uses of the garbage; the amount of garbage decreased; incomes from running the garbage bank could be used to set up the funds for educational supports and school lunch program activities; the school was cleaner and garbage-free and its environment was improved; the students discharged the garbage in the provided places and separated the garbage before discharge; the Project instilled the habits of saving and making one's expenditure account; the students generated income from sailing the recycled garbage; the Project operation could become a good model for the community; and the students who were Project Committee members and their parents were satisfied with the Recycled Garbage Bank Project at the high level.

Keywords: Project evaluation, Recycled Garbage Bank Project, Prathom Suksa

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยการสนับสนุนและให้คำปรึกษา
แนะนำเป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย และ อาจารย์ ดร. นลินี ฦ นกร
ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบ และแก้ไข
ข้อบกพร่องของเครื่องมือ

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ขอนแก่นเขต 1 คุณครู นักเรียนที่เป็นคณะกรรมการ นักเรียนที่เป็นสมาชิกและผู้ปกครองนักเรียนที่
เกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือและตอบแบบสอบถามในการวิจัย

ขอขอบพระคุณอาจารย์แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราชทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา อันเป็น
ประโยชน์อย่างยิ่งต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป

นอกจากนี้ประโยชน์ที่พึงได้จากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ บิดา มารดา
ครอบครัวและนายชัยกร จำปาน้อย ที่มีส่วนสนับสนุนผู้วิจัยในทุกด้านรวมทั้งทุกท่านที่มีส่วนร่วมใน
ความสำเร็จของงานวิจัยนี้

ประทุม จำปาน้อย

เมษายน 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	2
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
ประเด็นปัญหาการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับธนาคารขยะรีไซเคิล.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	63
แหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล.....	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเบื้องต้นของการดำเนินงานโครงการธนาคาร ขยะรีไซเคิล.....	72
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์กระบวนการดำเนินงานของโครงการธนาคารขยะรีไซเคิล.....	78
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ผลผลิตของโครงการธนาคารขยะรีไซเคิล.....	82
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	89
สรุปการวิจัย.....	89
อภิปรายผล.....	95
ข้อเสนอแนะ.....	98
บรรณานุกรม.....	100
ภาคผนวก.....	105
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	106
ข ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	108
ค เอกสารประกอบขอเชิญผู้เชี่ยวชาญ.....	117
ง เครื่องมือเพื่อการวิจัย.....	125
ประวัติผู้วิจัย.....	149

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1	กรอบแนวคิดทางการประเมินโครงการธนาคารขยะรีไซเคิล.....65
ตารางที่ 3.2	จำนวนและร้อยละข้อมูลของผู้บริหาร และครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา.....68
ตารางที่ 3.3	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่เป็นคณะกรรมการ และนักเรียนที่เป็นสมาชิก โครงการธนาคารขยะรีไซเคิล จำแนกตาม เพศ การศึกษา ความรู้ความสามารถ70
ตารางที่ 3.4	จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นคณะกรรมการ จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และอาชีพ71
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของปัจจัยที่สนับสนุนการทำโครงการธนาคารขยะรีไซเคิล.....75
ตารางที่ 4.2	จำนวนและร้อยละความพร้อม/ความเพียงพอของสื่อ เอกสาร วัสดุอุปกรณ์77
ตารางที่ 4.3	จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของผู้บริหารด้านปัจจัยที่สนับสนุน โครงการธนาคารขยะรีไซเคิล ด้านการดำเนินงานของธนาคารขยะรีไซเคิล.....78
ตารางที่ 4.4	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม และนักเรียนที่เป็นกรรมการเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานของโครงการ ธนาคารขยะรีไซเคิล79
ตารางที่ 4.5	จำนวนและร้อยละความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับด้านการตรวจสอบการทำบัญชี ธนาคารขยะรีไซเคิล.....81
ตารางที่ 4.6	จำนวนและร้อยละพฤติกรรมที่สะท้อนถึงจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม.....83
ตารางที่ 4.7	จำนวนและร้อยละของนักเรียนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและนำมาขยะมาใช้.....84
ตารางที่ 4.8	จำนวนปริมาณขยะรีไซเคิล (กิโลกรัม) จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....85
ตารางที่ 4.9	ผลพลอยได้จากการดำเนินโครงการธนาคารขยะรีไซเคิล.....86
ตารางที่ 4.10	รายชื่อโรงเรียนที่มีหน่วยงานอื่นมาศึกษาดูงาน.....86
ตารางที่ 4.11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนที่เป็นสมาชิก ที่มีต่อโครงการธนาคารขยะรีไซเคิล.....87
ตารางที่ 4.12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่เป็น กรรมการที่มีต่อโครงการธนาคารขยะรีไซเคิล.....88

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบความคิดการประเมินโครงการธนาคารขยะรีไซเคิลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1.....	3
ภาพที่ 2.1 ขั้นตอนการดำเนินงานธนาคารขยะรีไซเคิล	17
ภาพที่ 2.2 คณะทำงานธนาคารขยะ.....	18
ภาพที่ 2.3 รูปแบบการประเมิน CIPP.....	45
ภาพที่ 2.4 ขั้นตอนในการประเมินตามแบบจำลองของโพรวีส.....	47
ภาพที่ 2.6 องค์ประกอบของระบบ.....	50
ภาพที่ 2.7 รูปแบบการประเมินเชิงระบบ (IPP).....	51
ภาพที่ 2.8 มิติและประเด็นคำถามในการประเมินรูปแบบเชิงระบบ.....	53

